

“గులేబకావళి కథ”లో అమృత, ఎన్. టి. రామారావు.

చిత్రసమీక్ష

“త్రినందం బ్రహ్మయజ్ఞప్రసాదపువనశర్మద్వి నూహంపుమా” ఈ మాటలు ఈ బాటివికాపు. నీ మూల మిద్దికి లేకపోలే పోయిందీ, అంతర్బుద్ధితో వైవా నే తెప్పించి నేర్చుకోమని వరూధిని అనే ఒకా వొక అచ్చెర మచ్చెకంటి కర్పిస్తే యైన ప్రవరుడనే బావన చిన్నవాణ్ణి నడిపిధిలో మోదిరిగా వాలుగు చలి కొండల మధ్య నింపేసి దబాయిస్తూ అన్న మాటలు. ఆ చిన్నది అన్నది ఇంకో విషయంలోనైనా కావ్యం వల్ల కూడా బ్రహ్మవంద నద్యకమ్మైన అనందం కల్గు తుందని పెద్ద అన్నారు. ఆ అనందం ఎలాంటిదోననే మంతయాత్ములకు కథేలాంటిదైవా కమ్మని మంగీ తంతో, రసగుళికల్లాంటి పాటలతో అద్యంతంలావ్యం లేసే నవనీత వాస్తవంతో, కనువందువైన ధాయా గ్రహణంతో ‘కళా’ర్థంగా యన్. ఎ. టి. వారు విర్మించిన “గులేబకావళి కథ”లో చక్కని సమాధానం అలిస్తుంది.

తను తిరిగిన ములుపుల బాటలతో ప్రేక్షకుడి మనస్సును కూడా ఆ కల్పకులాక్కుపోయే ఈ కాలాతీత వానవద చిత్ర కథ వస్తుంది:

పాటలిపుర మహారాజు చంద్రదేవుని (ముక్కా ముని) చిన్న భార్య రూపవతి (ధాయాదేవి)కిముగ్గురు పుత్రులు కలుగుతారు. వట్టమపాసి గుణవతి (ముప్పే ద్రవణి)కి లేక లేక కలిగిన కుమారునివల్ల తన కుమారులకు రాజ్యార్థం పోతుందని రూపవతి తన పోదరుడు వక్రకేతు (రాజవాం)తో కుట్రపన్ను తుంది. రూపవతి రావణ్యశోలకైన మహా

రాజు, గుణవతి పుత్రుల మందర్యవర్జితంలో అందరూ యోగం వుందని బోమ్మలు వక్రకేతు కుట్రతో చేసి చెప్పిన వల్లము వివి గుణవతి కుమారుని అడవిలో వదలిరమ్మని వంపటం జరుగుతుంది. తన వాన వంశో నియుక్తులైన భటులు అనివార్య కారణాల వల్ల తనపుమ అడవిలో వదలివేసినప్పు, చంపివేకామని వక్రకేతువు వద్ద బోంతుతారు.

మహేశ్వర వర ప్రసాదియైన ఆ తనపుమ గొల్ల కొండడు (వల్ల రామ్మూర్తి) యాదృచ్ఛికంగా చూచి, ఇంటికి తీసుకుపోతాడు. గొల్ల కొండడు అతని భార్య (హేమంత) సందర్శనలో తనపు పెద్ద వాడవు తాడు. పాటలిపురంలో రూపవతి పుత్రులయం వికర్తాక్ష రకుక్షులు, (అచ్చ తెనుగుతో) వాణమ్మలు, వేతకాని చమటలుగా తయారవుతారు.

ఎలాగైనా అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవాలనే అతతో వక్రకేతువు ఉపసేవాని దుష్టబుద్ధి (కె. సి. యన్. కర్ప) తో కుట్రపన్ను, మేటని వచ్చిన మహా రాజాను విష ప్రయోగంవల్ల అంధుణ్ణి చేస్తారు. గొల్ల కొండడు పెంచిన గుణవతి పుత్రుడు ఆ సమయంలో అక్కడ కప్పించటం పోతుగా అతడే రాజగారి పెద్ద భార్య కుమారుడని, అతణ్ణి తూచినందువల్లనే మహారాజులు అంధులయ్యారని నమ్మలొకి తమ్ము తాము రక్షించుకుంటారు. ఈ విషయాన్ని తాటు ముండి పొంచివింటున్న గుణవతి, పుత్రుడు ఇంటికి వెళ్ళి తన తల్లిదండ్రులు గొల్ల కొండడు అతని భార్య కావట్టు తెలుసుకొని పాటలిపుత్రుల వేరౌతాడు.

చంద్రదేవులకు తిరిగి చూపురావాలంటే, కి తోకంలో ఎలా వుంటుందో ఎవరికీ తెలియని నీ గులేబకావళి పుష్పాన్ని తీసుకురావాలని వైద్యులు చెప్పగా, రూపవతి కుమారులు అయోమయత్రయం (అంకావళ్యం, పేకేటి, వద్దవాళం) ఆ పుష్పాన్ని పొందినటు వస్తామని అయల్లేర్తారు. కొండడు పెంచిన యువకుడు పాటలిపురంలో తన తల్లి వట్టపురాణి గుణవతిని కలుసుకోని విజయవామాం కీతుడై, తాను కూడా గులేబకావళి పుష్పం తేవాలని అయల్లేర్తాడు.

గులేబకావళి పుష్పాన్ని తెచ్చేందుకు అయల్లేరిన రూపవతిపుత్రులు దారిలో విజయు (యన్. టి. రామారావు) దిలో నేస్తం కలుపుతారు. ఈ సల గురూ అలా అయల్లేరి నీ రాజ్యం చేరుకుంటారు. జాడంలో తన్నడించినవారికి జీవితమంతా తామాడిగం చేస్తామని ప్రతిజ్ఞ వట్టిన యుక్తిమతి (జమున) ప్రజ్ఞ కురవ అన్నలు పరాజితులుకాగా విజయుడు ప్రతి యుక్తితో మతి పోగొట్టి, ఆ దిన్నదాన్ని తన దాన్నిగా చేసుకొని, తను తిరిగొచ్చేరాకా విరహాద్వివీధవలసించి తని చెప్పి పుష్పంకోసం అయల్లేరి వెళ్ళాండగా ఈశ్వరుడు పొరువుగా కప్పించి మణి ప్రసాదించటం, మణి ప్రభావంవల్ల విజయుడు గంధర్వకోకం లేరి గంధర్వరాజు (మిక్కిలివేలి) కుమార్తె అలా జరిపి గంధర్వ నిధికి నివాహమాడి పీడత వలసించు కొని బొంగిలించుకుపోగా, ఆ పుష్పంపుండే అంగారూ కొండు అుగ్గైండుని విని, అకావళి (వాగరత్నం) విజయుల తాగ రహస్యం మనగట్టిన గంధర్వవతి అకా వళిని తెరలో ఉంచటం వలనగా, కలహంగా అరిగి పోతాయి.

గులేబకావళి పుష్పంకోసం అయల్లేరి, తూటవతి పుత్రులు తుప్పిని కావంవల్ల శిలులుగా కూరగా విజయుడు రక్షించటం, వారు మోసంచేసి పుష్పం విజయుని నుండి ఎత్తుకుని పోతూ విజయుని మిత్రుడు అతితెలివి చేతిలో మోస పోవటం, విజయుడు ఒకావొక దేవతస్య ప్రభావంవల్ల గంధర్వకోకానికి పోయి గంధర్వవతిని మెప్పించి పుష్పం, అకావళితో సహా రాజధానికి వచ్చి వక్రకేతు పుమ సంహరించటం జరుగుతాయి. అన్నెక ఈ రామోద్యయరాయుడు— “వారీవారీనడుముమురారి” “వారీ వారీనడుముమురారి.”

వరసాత్మకమైన కథకు రచికాంత నగాయన్ ధాయాగ్రహణం వన్నెతెచ్చింది. అష్టిపంజరాలతో విజయుని పోట్లాట, లాంటి ప్రత్యేక నర్మనీకాల ఈచిత్రంలో ప్రత్యేకార్థాలుగా తయారై య్యాయి. కథను వ్యధగా కాకుండా కమ్మని కావ్యంగా రూపొందించగల స్థిమతు తమకుందని యన్. ఎ. టి. నంప మరొకపారి ముజాపు చేసుకోవాలికి కారణ మైన శ్రీ రచికాంత నగాయన్ ప్రత్యేకంగా అభినందనీయులు.

దర్శకుని పేరు ఎక్కడా కప్పించకపోయినా విర్య పొందిన తీరునుబట్టి, నటనలోసాధక వాధకాలు వాగా అర్థం చేసుకోవచ్చు, అనుభవశాలి అన నటుడెవరో దర్శకత్వం వహించి ఉండాలన్నభావం చిత్రం అద్యం తమొ కలిస్తుంది. విజయుడు గంధర్వ వతి వరీక్షకు విలివే సందర్భంలో జానవదగీయం కాకుండా ఏదో ఒకటి రెండు క్షణాలు పొడిచివుంటే

"మోహినీ రుక్మాంగద"లో మిక్కిలివేషి.

చిత్రసమీక్ష

మోహినీ రుక్మాంగద

'క్రీస్తునం కలెయింగ్' అన్నారు పెద్దలు. గోరూ పిణియై న భర్తదేవతను ఒంటికాలిమీదనే గెంతాల్సిందిగా కాపిస్తూ ముక్తికన్నా భుక్తిరక్తులనే విక్కువ ప్రాధాన్యం ఇచ్చే ఈ కలికాలంలో, తోటిక దిష్యాలతో సతమత మౌతున్నవారు పుణ్య పురుషుల జీవితగాథలు కీర్తించి, వివి తరించవలసిందని చెప్పే వాక్కుతో 'మోహి తరించం దనే' పదంచేర్చే ఉద్దేశ్యంతో, వీరై నన్ని వీసీసరంజామాంను రంజాగాచేర్చి భాస్కర్ ప్రాదక్షిన్వవారు, నిర్మించిన తీరాణిక చిత్రం—"మోహినీ రుక్మాంగద".

ఈ చిత్రకు కొంత కొంత ప్రాథమిక కూడా గాంధీ క్యంట్ పాటు ఏర్పడింది.

శృంగారరస భరిత సంగీతంపాఠంలో పి. నా. రె. దిహితి వాక సజావుగా, సరదాగా పాగిపోయింది. రచయిత భావాలతో బాంధవ్యంవెరపుతూ సంగీతాన్ని నిర్వహించిన జోసెప్, వేలూరికృష్ణమూర్తిల శ్రమ అద్భుతం ప్రతిఫలిస్తూనేవుంది.

చిత్రస్థాయికి తగినట్లుగానే సంభాషణల రచన పొగింది. క్షేమానంద్, లాభాన రండి లాంటి వింత ప్రయోగాలతో కొంత వీసరైత పామర వాతావరణాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ, సముద్రం (జా) రచనాధుని, అం అలా పారేటి పెయిటి తరగమరగంవలె వృదువుగా పాగి అంటు మరచి కలంపై—"దిగి కాగళ్ళ" వెల్లువై తేల్చి సభ్యుల సుక్షేత్రాంను ముంచుకోయి

కథాకథన ప్రమాదం అంత ప్రమాదం కలిగించే దికాదు. కనుక టూకీగా ఈ టూకీకథ ఇది.

వారదమహర్షి (కాంతారావు) అదేశంవల్ల ఆయాధ్యాధీశ్వరుడు రుక్మాంగదుడు (బాలయ్య) భార్యసంధ్యావతి (కృష్ణకుమారి), పుత్రుడు భర్మాంగదునితో విష్ణు ప్రత్యర్థం ఏకాదశివ్రతం తానాచరించి అనులతలచ రింపజేస్తాడు. మార్గంలో తన పత్నీరాన్ని స్వీకరించ కుండా, అనంతా సరాసరి వ్యర్థానికి చేరుకోవటంతో చిన్నబోయిన యముడు (మిక్కిలివేషి) బ్రహ్మను వేడుకోవటం అరుగుతుంది.

గులేబకావళి కథ

మనకెందుకులే అని మానుకుని కథారంపగరానికి కదలిపోతుంది.

ఏత్యధక్తి పరాయణుడు విజయుడుగా, కథా వాయకుడుగా యెమ్. టి. రామారావు చిత్రంలో టక్కగా విహరించారు. వాయకి యుక్తిమతిగా అమూలకథోచితంగా వలించింది. అకావళి చిత్ర ధరించిన కొత్త వలీ నాగభట్టం, కొత్త బెరుకు వదంకపోయివా ముమ్మందు పైకి వచ్చి మాచవలున్నాయి. అంకుర్యం పేకేటి, వర్షనాథం వింత బొప్పిన్ని అందించారు. అమంముందు నిలవేది కొద్ది 'రిట్య' పాటు అలా, వల్లరామూర్తి, హేమంతలు ప్రశంసవియమై నవటన

బ్రహ్మ కరుణచుట్టిక మోహినీ రుక్మాంగదుని నలించి వలచి, యముని కోపంవలన తన వలదీచే వున్నట్టి కాలివ్యం మలచుకొని, "ఏకాదశివ్రతం మాసలమో వీముద్దుల కుమారుడు భర్మాంగ దుని శిరస్సు కానుకగా అర్పించటమో చేయాలని" రుక్మాంగదుని నిర్బంధించటం, అదీవమాటతప్పనని ప్రతిమవట్టివ రుక్మాంగదుడు తనే కుమారుని శిరస్సు అందించబోయే సందర్భంలో వారదుడు యమధర్మ రాజుతో వచ్చి యమునిచే క్షమార్పణలు చెప్పించటం, విష్ణుమూర్తి పాక్షాత్కారం అరుగుతాయి. రుక్మాంగ దుని కలిసంగా పరీక్షించినందుకు మోహినీ క్షమార్పణ చెప్పుకోటం, రుక్మాంగదుడు పరేనని తలాడించుట ఇత్యాది సన్నివేశాలతో చిత్రం సమాప్తమౌతుంది.

మోహినీగా అమూన, సంధ్యావతిగా కృష్ణకుమారి అతికొకరు పాటేగా వలించారు. అద్భుతం వాటకీయంగా ఉన్న ఈ చిత్రంలో కృష్ణకుమారి ప్రశంసవియమై న వటన చూపింది. విదూషక దంపతులుగా రేలంగి, సూర్యకాంతం, ప్రేక్షకులను గిలగితలు పెట్టారు. మిక్కిలివేషి, బాలనరస్వతి కాంతారావు, ప్రభుకులు యథోచితంగా వలించారు. వటనకుపరిమితావేశమే ప్రధానమని బాలయ్య గ్రహించాల్సిన అవసరం ఎంతో కనిపిస్తోంది.

అరుద్ర, శ్రీ శ్రీ రామకృష్ణ శాస్త్రిగార్ల పాటలు సరసంగా పాగిపోయాయి. డి. వి. నరసరాజు సరస రచనారథం ఏకాదశివ్రతం పాటేగా పాగి మధ్యమధ్యలో గ్రాంధికపు ముళ్ళపాదలు, సమాసం మిట్టలు ఎక్కి ప్రయాణం చేసినా చిత్రపాషణకు ఏమాత్రం ప్రతిబంధకంకాకుండా కొంత వరకు చిత్రవిజయానికి హేతువైంది.

చిత్రకల్పనలో కొంత విమాత్సర గోచరిస్తోంది. మోహినీ రుక్మాంగద వాటకంలోని మోహినీతో ఉన్న పృథయ కాళిన్యాన్ని అరగదీయటంవల్ల ఈ చిత్రంలో మోహినీపాత్రకు కొంత మార్పు మార్గం కలిగి పాత్రకు వింతపాగమ కల్గింది.

తీరాణిక కథ, కథానుగుణమైన పాపాత్మం, పాత్ర పోషణం, మంటసాల సంగీతం ప్రత్యేకకళాక్షణంలో చిత్రం విజయవంతంకాగల ఈ చిత్రంలో వన్నివేశకల్పనల విషయంలో దర్శకత్వపు దార్జ్యం రోపించిందనే అభిప్రాయం అక్కడక్కడా కలిగినా ఇలాంటి చిత్రాల ముఖ్యోద్దేశ్యం, పుణ్యపురుషు

లూపించారు. ప్రతి వాయకులుగా (వింన్) రాజనాం, కె. వి. యమ్. శర్మలూ, ముక్కామం, ఋష్యేంద్ర మణి, భాయాదేవి, శివరామ్, మిక్కిలివేషి, వీవా కుమారి, బాలకృష్ణ, బాలనరస్వతి ప్రభుకులూ యథోచితం వలించారు.

కథానుగుణమైన సంగీతపాపాత్మ సమ్మేరనం, కావ్యత్వ యోగ్యతను కల్పించే భాయా గ్రహణం గల ఈ చిత్రంలోనూ కొన్ని దోషాలూ అ భావ దోషాలున్నాయి. విజయుడు అకావళిని ప్రేమించే సన్నివేశంలో....

"షి! రసవట్టుతో వర్ష కూడదు!"

—నాగరాజ్